

EMEK SORU HAZIRLAMA KILAVUZU

Kaliteli bir ölçme ve değerlendirme için, soruların doğru ve güncel olması önemlidir.

Soru hazırlamadaki amacımız ölçmenin ve değerlendirmenin yanında, sorarken öğretme olmalıdır.

Bu amaçla soruda

- Bilimsel açıdan uygunluğa,
- Türkçe açısından doğruluğuna,
- İmla hatası olmamasına,
- Anlaşılabilir olmasına,
- Doğru algılanabilirliğine dikkat edilmelidir.

İyi bir soru;

1. Net bir bilgiyi ve temel bir kavramı ölçer,
2. Tanımlanabilir, net bir amacı vardır,
3. Soru cümlesinde cevaba götüren yeterli veri olmalıdır, gerektiğinde diğer seçenekleri elemeye yardımcı veri içerir,

Bilgiyi; bazen direk olarak, -bazen karşılaştırma yaptırarak, -bazen yorum yaptırarak, -bazen de hasta yaklaşımını test etmek yolu ile ölçer.

Soru, üç bölümden oluşur:

1. Kök cümle (soru kökü): bu bölüm sadece vaka sorularında kullanılır
2. Soru cümlesi
3. Seçenekler

Soru cümlesi: Yazımda tüm akademik dil kurallarına uyulmalıdır. Soru, olabildiğince yalın ve basit anlatıma sahip olmalıdır. Soruda verilen bilgiler, bilimsel ölçütlere göre doğru olmalıdır. Soruda, önemli bir konu irdelenmelidir.

İrdelenen bilgi ile sınava giren adayın düzeyi uyumlu olmalıdır. Açık ve bilimsel olarak cevaplanabilir bir soru sorulmalıdır.

Soru kökü hazırlanmasında genel ilkeler

1. Gerçek hayat ile uyumlu olgular ele alınmalı, aldatıcı, yanıltıcı, kompleks ifadelerden kaçınılmalıdır.
2. Sorular belirli klinik tablolarda tam yöntemleri, ek laboratuvar yöntemleri veya tedavi yaklaşımlarına ilişkin olabilir. Özellikle sıklıkla karşılaşılan sorunlar üzerinde yoğunlaşılmalıdır.
3. Tek doğru cevaplı, çoktan seçmeli, pozitif soru hazırlanmalıdır, (hangisi uygun / doğru). Kökün olumsuz olması (yanlıştır, dışında, değildir gibi) adayın neyi doğru bildiğini tam olarak ölçemeyebilir. Ayrıca soru kökünde çift olumsuz ifade anlam karmaşaya yol açabilir.

4. Soru bilgiyi kullanmaya yönelik olmalı, seçeneklere bakılarak tahmin ve çıkarımlar yapılamayacak kökler hazırlanmalıdır. Diğer yandan seçenekleri olmadan da soru kökü tek başına anlam ifade etmeli ve yanıtlanabilmelidir (aşağıdakilerden hangisi doğrudur ya da hangisi yanlıştır soruları bu kurala uymadıklarından tercih edilmemelidirler).
5. Dilbilgisi ve gramer açısından soru kökü ve seçeneklerle uyumlu olmalıdır.
6. Sorunun bilimsel denetimi yönünden textbook niteliğinde bir kaynak belirtilmesi gereklidir.
7. Board sınavı için hazırlanacak sorularda, bilgilerin klinik problem çözme ve klinik akıl yürütme süreçlerinde kullanılabılme düzeyini sınamak özellikle önemlidir. Bu yüzden bir olgu tarif edip ardından, adaylara aşağıda verilen ifadelerle soru cümleleri yöneltmek önerilebilir.

Bu hasta için en uygun tarama testi aşağıdakilerden hangisidir ?

Bu hastaya uygun müdahale aşağıdakilerden hangisidir?

Bu hastada tedavisi yanı sıra aşağıdakilerin hangisinin uygulanması gerekir?

Verilen bulgular için en uygun açıklama aşağıdakilerden hangisidir ?

En olası patojen aşağıdakilerden hangisidir ?

Biyopsi sonucunda aşağıdakilerden hangisinin görülme olasılığı en yüksektir ?

En olası tanı hangisidir ?

Tanıda bir sonraki basamak için en uygunu hangisidir ?

Aşağıdakilerden hangisinin tanıyı doğrulama olasılığı en yüksektir ?

Hastaya en etkin yaklaşım hangisidir ?

Bu hastaya yaklaşımda öncelik aşağıdaki seçeneklerin hangisinde yer almaktadır?

Soru köklerine göre sınava girenin bilgisinin hangi düzeyde ölçülebildiği (klasik bilgi ya da bilinin problem çözümünde kullanılması) tarif edilmektedir.

Seçenekler

1. Maddeler anlaşılır olmalı : "çoğunlukla", "bazen", "nadiren" gibi kelimeler kullanılmamalıdır. Çünkü verilen belirsiz kelimeler görecelidir ve bu nedenle kişiden kişiye farklılık gösterir,
2. Madde mümkün olduğunca az kelimeyle, anlatılmalı, ipucu vermemelidir.
3. Sorular, soru tiplerine göre dağılım açısından uygunluk göstermelidir.
4. Sorular, zorluk düzeylerine göre dengeli dağıtılmalıdır.
5. Bir maddede verilen bilgi başka bir sorunun cevabını açıklamamalıdır,
6. Çeldiriciler bilmeyeni ve yanlış bileni yanıltmalıdır,
7. "Yukarıdakilerin hepsi" ve "Yukarıdakilerin hiçbirisi" seçeneği mümkünse kullanılmamalıdır.
8. "Yukarıdakilerin hepsi" ve "Yukarıdakilerden hiçbirisi" seçenekleri aynı anda kullanılmamalıdır. "Yukarıdakilerin hepsi" ve "yukarıdakilerin hiçbirisi" seçenekleri çok dikkatli kullanılması gerekmektedir. Çoğu soru yazarı soruya alternatif çeldirici yazmak yerine hiçbirisi ya da hepsi ifadeleriyle seçenek yazmaktadırlar. Oysa soruda anahtarlanmış bir doğru cevap varken "yukarıdakilerin hepsi" seçeneği mantık olarak doğru cevap olmayacağı için hemen elendiğinden zayıf bir çeldirici olmaktadır.
9. Bir testin bütün maddeleri aynı sayıda seçeneğe sahip olmalıdır.
10. Doğru cevaplar seçeneklere yaklaşık olarak eşit dağıtılmalıdır.
Dört seçenekli bir testi tamamen tahminle cevaplandıran bir katılımcı, alması beklenen başarı düzeyi %25 olmalıdır.
11. Seçenekleri belirtmede büyük harf kullanılması, küçük harf kullanılmasına göre daha az hataya neden olabilir. Çünkü, küçük harfler daha çok birbirine benzediğinden birbirleri ile karıştırılması daha kolaydır.
12. Olumlu maddeler arasına dağıtılan olumsuz maddeler (özellikle -ma hecesi ile olumsuzlaştırılanlar), dikkat dağıldıkça sınava girenler tarafından olumlu gibi algılanabilir. Bu nedenle madde kökünde mümkün olduğunca olumsuz ifade kullanılmamalı, madde olumlu sorulabiliyor ise olumlu formda sorulmalıdır.
13. Olumsuz madde formu kullanılmak gerekiyorsa, olumsuz ifade dikkat çekecek şekilde belirtilmelidir. Bunun için koyu yazım veya BÜYÜK HARF ile olumsuzluk belirgin hale getirilebilir.
14. Maddede eksik bilgi ve yanlışlık olmamalı.
15. Çeldiriciler, doğru cevaba ipucu vermeyecek nitelikte hazırlanmalıdır.
16. Sorulara adaylar tarafından itirazda bulunulabilmektedir. Böyle bir olasılığa karşılık olarak soruların azami düzeyde dikkatli biçimde hazırlanması gerekmektedir.
17. Seçeneklerin tümü hemen hemen aynı uzunlukta olmalı, çok uzun cevap seçeneklerinden, şaşırtıcı veya gereksiz şekilde karmaşık seçeneklerden kaçınılmalıdır.
18. Bazen, genellikle, ara sıra, nadiren gibi belirsiz ifadeler kullanılmamalıdır.

SORU YAZIM KARAKTERİ

- 1) Yazı Karakteri: Times New Roman 12 punto olmalı
- 2) Sorunun Doğru Yanıtını: Lütfen altı çizili ve sarı boyalı (high light) olacak şekilde işaretleyiniz.
- 3) Çoktan seçmeli ve beş cevap seçeneği olmalıdır.
- 4) Otomatik numaralandırma KESİNLİKLE kullanılmamalıdır.
- 5) Sorulara numara verilmelidir.